

Üniversite Öğrencilerinin Disleksi Hastalığı Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi (Gümüşhane Üniversitesi Örneği)

Determination of Knowledge Level of University Students on Dyslexia (Gümüşhane University Example)

Nilgün ULUTAŞDEMİR¹, Sevda UZUN², Nurşen KULAKAÇ³, Hanım SARI⁴, Meryem ACAR⁵

ÖZ

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin disleksi hastalığı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı türdeki araştırmanın evrenini Gümüşhane Üniversitesi öğrencileri oluşturdu. Araştırmada 1500 öğrenciye ulaşılmıştır ve veri toplama formu olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.21 ± 1.95 'dir. Öğrencilerin %40,7'si sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim görmektedir ve öğrencilerin %42.6'sını disleksi hakkında bilgi sahibi olduğu saptanmıştır. Öğrencilerden disleksi tanımlamaları istendiğinde %49.1'i disleksi öğrenme bozukluğu olarak tanımlarken, %24.9'u sosyal iletişimde bozukluk, %17,7'si zeka geriliği, %4,7'si bedensel engel %3.7'si de işitsel engel olarak tanımlamıştır. Araştırmamız sonucunda öğrencilerin çoğunluğunun disleksi kavramını duymadıkları ve disleksi ile ilgili herhangi bir kitap okumadıkları belirlenmiştir. Disleksi konusunda farkındalık kampanyaları sayısının artırılarak disleksi araştırmalarının geniş örneklemelerde yapılması ve sonuçlar doğrultusunda disleksi konusunda stratejik planlamalar yapılması önerilmektedir. Ayrıca Türkiye'de disleksi ile ilgili sistematik araştırmalar yapılmalı, günlük çeken öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda bireyselleştirilmiş etkinlikler ve programlar hazırlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Disleksi, Bilgi düzeyi, Üniversite öğrencileri

ABSTRACT

This research was conducted to determine the knowledge level of university students about dyslexia. Gümüşhane University exam constituted the universe of the descriptive research. 1500 students were reached in the study and a questionnaire form was used by the research as a data collection form. The average age of the study is 21.21 ± 1.95 . 40.7% of the students are studying at the faculty of health sciences and 42.6% of the students have knowledge about dyslexia. When the students were asked to define dyslexia, 49.1% defined dyslexia as learning disorder, 24.9% defined social communication disorder, 17.7% mental retardation, 4.7% physical disability and 3.7% identified auditory disability. Our research is because they haven't heard of rocker dyslexia concept and haven't read any books on dyslexia. It is recommended to increase the number of possible awareness campaigns and make plans for dyslexia studies to be conducted in large samples and to be put on the market. In addition, systematic research on dyslexia should be done in Turkey, personalized programs and programs to others by drawing others to be prepared.

Key Words: Dyslexia, Knowledge level University students

¹Doç. Dr. Nilgün ULUTAŞDEMİR, Halk Sağlığı, Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, nulutasdemir@yahoo.com, ORCID: : 0000-0002-2231-5236

²Ars. Gör. Sevda UZUN, Psikiyatri Hemşireliği, Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, sevdauzun50@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5954-717X

³Öğr. Gör. Nurşen KULAKAÇ, Cerrahi Hemşireliği, Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, nrnklkc@gmail.com, ORCID: 0000 0002 5427 1063

⁴Hemşire, Hanım SARI, Karadeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Farabi EAH, hanim61mavi@gmail.com, ORCID: 0000 0001 5737 3850

⁵Hemşire, Meryem ACAR, acarmeryem46@gmail.com, ORCID: 0000 0002 8447 2392

GİRİŞ

Disleksinin kelime köküne bakıldığında Yunancada yetersizlik anlamında kullanılan “dys” kelimesine “lexia” kelimesinin eklenmesi sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda disleksi bireylerin; yaş ve ölçülebilen zekâ düzeyleri ile eğitim seviyeleri göz önünde bulundurulduğunda okuma başarısının beklentilerin altında olması ile tanımlanabilir.¹ Disleksi, en yaygın olan öğrenme güçlüklerinden biridir.²

Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı Beşinci Baskısında,³ disleksi, sözcük tanıma doğruluğu ya da akıcılığı sorunları, anlaşılır dile çevirme güçlüğü, harf harf söyleme ve yazma güçlükleri örüntüsü ile ifade edilmektedir.³ Gelişimsel disleksi (primer veya spesifik disleksi), özgül okuma bozukluğu olarak da bilinir. Gelişimsel disleksi öğrenme bozukluklarının %80’ini oluşturur. Disleksi üstün zekâlı veya IQ seviyesi düşük olan çocuklarda da açığa çıkabilir.⁴ Boder, klinik bulgular temelinde halen yaygın kabul gören üç tip okuma bozukluğu saptamıştır.⁵ Buna göre disfonetik okuma bozukluğu (harf-ses ilişkisi bozulur), diseidetik okuma bozukluğu (kelimeleri bir bütün halinde okuyamaz; harf harf okur veya hiç okuyamaz) ve bunların karışımından oluşan üçüncü tip okuma bozukluğu vardır.⁴ Bunlardan ilki olan disfonetik disleksiye baktığımızda görsel-işitsel bağlantı yokluğunda görsel imge bir ses uyandırmaz. Olguların yaklaşık 2/3’ünü bu grup oluşturur. Gelişimsel konuşma bozukluğu olan çocuklarda bu disfonetik disleksi gelişebilir. Disfonetik disleksiye dilsel disleksi de denilebilir.^{4,6} Diseidetik disleksi diğer bir adıyla görsel disleksi, disfonetik disleksiye göre daha seyrek olarak (%5) görülmektedir.⁴

Karma disleksi: Hem işitsel hem de görsel dislektiklerin yaptıkları hataları yapmaktadırlar. Hem harf ve kelimelerin yazımında hem de harflerin seslerini hatırlamakta güçlük çekerler.⁷ Bu bireyler akranlarına göre daha sistematik ve açık bir şekilde okuma talimatlarını içeren, okuma seviyeleri doğrultusunda tasarlanmış ve kişiselleştirilmiş bir okuma eğitimine muhtaçtır. Okuma eğitimleri disleksinin temel zorluklarına yönelik müdahale stratejilerini içermelidir.⁸ Algısal, görsel-motor, fonolojik farkındalığın artırılması gibi teknikler ve özel programlar eğitimde kullanılan farklı metotlardır.⁹ Her hastalığın tedavi sürecinde önemli olan durum erken teşhistir. Disletiklerin erken fark edilmesi onların yaşantılarında önemli bir konumda yer almaktadır. Disletiklerin fark edilememesi onların sosyal ortamdan ve eğitimle ilgili konulardan uzaklaşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle dislekside erken tanı hayati önem taşımaktadır.¹⁰ Disleksi görülme sıklığına baktığımızda toplumumuzda disleksi görülme oranı %5-%7 arasındadır.¹¹ Geleceğin anne babaları olarak üniversite öğrencilerinin disleksi konusunda farkındalık kazanması ve bu konuda bilgi sahibi olması önemlidir.

Bu araştırma üniversite öğrencilerin disleksi konusundaki farkındalıklarının saptanması, disleksi ile ilgili bilgi eksikliğinin belirlenmesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma üniversite öğrencilerin disleksi konusundaki farkındalıklarının saptanması, disleksi ile ilgili bilgi eksikliğinin belirlenmesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırma üniversite öğrencilerin disleksi konusundaki farkındalıklarının saptanması, disleksi ile ilgili bilgi eksikliğinin belirlenmesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı türdeki araştırmanın evrenini, 1

Kasım 2018-30 Haziran 2019 tarihleri arasında bir üniversitede öğrenim gören öğrencilerin tamamı oluşturdu. (n=19,630). Örneklem belirlenmesi için Open epi programı kullanıldı. %99.99 güven aralığında 1406 öğrencinin araştırma kapsamına alınması gerektiği saptandı. Araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden,

çalışmanın yapıldığı günlerde okulda bulunan 1500 öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak literatür taraması yapılarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Anket formu öğrencilerin disleksi ile ilgili bilgi düzeylerini ve farkındalıklarını değerlendiren sorulardan oluşmaktadır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 22,0 paket programı kullanılarak analiz edildi. Verilerin değerlendirilmesinde, aritmetik ortalama, sayı ve yüzdelik hesapları yapıldı.

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu (2018/9 sayılı) tarafından onanmış ve gerekli kurum izinleri alınarak yapılmıştır. Veri toplama formu doldurulmadan önce öğrencilere çalışmanın amacı hakkında bilgilendirme yapılarak çalışmaya katılmayı isteyip istemedikleri sorulmuş ve gönüllülük ilkesi doğrultusunda veri toplama formları direkt gözlem altında uygulanmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma 1 Kasım 2018-Haziran 2019 tarihleri arasında bir devlet üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır. Tüm üniversite öğrencilerine genellenemez.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $21,21 \pm 1,95$ 'dir. Öğrencilerin %40,7'si sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte ve % 45,1'i Anadolu Lisesi'nden mezun olmuştur (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı

Tanımlayıcı Bilgiler	N	%
Mezun Olunan Lise		
Anadolu Lisesi	667	45.1
Düz Lise	351	23.4
Sağlık Meslek Lisesi	108	7.2
Diğer	364	24.3
Bölüm		
Sağlık Bilimleri Fakültesi	611	40.7
Mühendislik Fakültesi	180	12.0
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	372	24.8
Edebiyat Fakültesi	218	14.5
Meslek Yüksek Okulu	118	7.9

Öğrencilerin %42,6'sının disleksi hakkında bilgi sahibi olduğu, cevap verenlerin %17,5'inin örgün eğitim sürecinde, %14,2'sinin internetten, %7,4'ünün televizyon ve radyodan 'disleksi' hakkında bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerden disleksi tanımlamaları istendiğinde %49,1'i disleksi öğrenme bozukluğu olarak tanımlarken, %24,9'su sosyal

iletişimde bozukluk, %17,7'si zeka geriliği, %4,7'si bedensel engel %3,7'si de işitsel engel olarak tanımlamıştır. Öğrencilerin %89,1'i disleksi ile ilgili bir kitap okumadığını, %7,5'i 'disleksi' tanımlı bir akrabasının olduğunu, %64,8'i bebek doğmadan disleksinin belirlenemeyeceğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %78,0'ı disleksinin önlenemeyeceğini, %80,8'i disleksinin bir tedavisi olduğunu ve disleksinin tedavisi olduğunu düşünenlerin %64,9'u 'psikoterapi' ile tedavi edilebileceğini belirtmişlerdir (Tablo 2).

Öğrencilerin %59,3'ü çocukta algısal bozukluk olmasını, %52,9'u zihinsel gerilik olmasını, %51,5'i gelişimsel sapma olmasını disleksi nedeni olarak belirttiği tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin %85,4'ü 'ileri derecede düşük doğum ağırlığı', %82,9'u 'fiziksel engel olma', %73,3'ü 'erken doğum' olma durumlarını disleksi nedeni olarak belirtmedikleri saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 2. Öğrencilerin Disleksiye Bilme ve Farkında Olma Durumları

	N	%
Disleksi hakkında bilgi sahibi olma durumu	639	42.6
Evet	861	57.4
Hayır		
Disleksi ile ilgili bilgi kaynağı		
Televizyon	111	7.4
Örgün eğitim	262	17.5
İnternet	213	14.2
Yazılı kaynak	21	1.4
Disleksi ile ilgili kitap okuma durumu	163	10.9
Evet	1337	89.1
Hayır		
Disleksili bir akraba varlığı		
Evet	112	7.5
Hayır	1389	92.5
Öğrencilere göre disleksi tanımlamaları	70	4.7
Bedensel engel	56	3.7
İşitsel engel	265	17.7
Zeka geriliği	373	24.9
Sosyal-iletişimsel becerilerde bozukluk	736	49.1
Öğrenme bozukluğu		
Bebek doğmadan disleksi belirlenebilir mi	528	35.2
Evet	972	64.8
Hayır		
Disleksi bir tedavisi var mı		
Evet	1212	80.8
Hayır	228	19.2
Disleksinin tedavisi nasıl yapılır		
İlaç tedavisi	245	16.3
Psikoterapi	974	64.9
Aile tedavisi	163	10.9
Diğer*(kompansatuar yöntemler vb.)	118	7.9
Disleksi önlenebilir mi		
Evet	1170	78.0
Hayır	330	22.0

*Birden çok şık işaretlenmiştir

Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%73,8) ‘konuşmayı öğrenmede gecikme’ durumunu disleksi belirtisi olarak tanımlarken, %60,5’i ‘sözlü ve yazılı dili organize edememe’ %55’i ‘akıcı okumada sorun yaşama’, %53,6’sı ‘uzun olan okuma metinlerini takip etme ve anlamada sorun yaşama’, % 26,7’si ‘hiperaktivite’, %73,3’ü ‘harfleri ya da onlara ait sesleri yeterince öğrenememe’ durumlarını

disleksi belirtisi olarak tanımlamıştır (Tablo 4).

Ayrıca öğrencilerin %50,9’u ‘numaraları ezberlemede sıkıntı yaşama’, %63,6’sı ‘yabancı bir dil öğrenmede problem yaşama’, %57,9’u ‘matematiksel işlemleri yapmada sıkıntı yaşama’ durumunu disleksi belirtisi olarak tanımlamamıştır (Tablo 4).

Bu araştırma Türkiye’deki üniversitelerde eğitim gören öğrencilerinin disleksi ile ilgili bilgi düzeyini ve farkındalığını inceleyen ilk ve tek araştırmadır. Araştırmamızda öğrencilerin %42.6’sının disleksi hakkında bilgi sahibi olduğu saptanmıştır. Balcı (2019)’da öğretmenler ile yaptığı çalışmada öğretmenlerin sadece % 25’inin disleksiye tanıdığını, % 75’inin ise tanımadığını saptamıştır.¹²

Tablo 3. Öğrencilere Göre Disleksi Nedenleri*

	N	%
Beyin hasarı	744	49.6
Evet		
Hayır	756	50.4
Gelişimsel sapma	722	51.5
Evet		
Hayır	728	48.5
Genetik, kalıtsal etmenler	690	46.0
Evet		
Hayır	810	54.0
Algısal bozukluklar	890	59.3
Evet		
Hayır	609	50.6
Nörolojik fonksiyonlarda bozukluk	667	44.5
Evet		
Hayır	883	55.5
İleri derecede düşük doğum ağırlığı	219	14.6
Evet		
Hayır	1281	85.4
Erken doğum	401	26.7
Evet		
Hayır	1099	73.3
Zihinsel gerilik	793	52.9
Evet		
Hayır	707	47.1
Fiziksel engel olma	257	17.1
Evet		
Hayır	1242	82.9

*Birden çok şık işaretlenmiştir

Tablo 4. Öğrencilere Göre Disleksi Belirtileri*

		N	%
Konuşmayı öğrenmede gecikme	Evet	1107	73.8
	Hayır	393	26.2
Sözlü ve yazılı dili organize edememe	Evet	907	60.5
	Hayır	593	39.5
Numaraları ezberlemede sıkıntı yaşama	Evet	737	49.1
	Hayır	763	50.9
Akıcı okumada sıkıntı yaşama	Evet	825	55.0
	Hayır	675	45.0
Uzun okuma parçalarını takip etme ve anlamada sorun yaşama	Evet	804	53.6
	Hayır	696	46.4
Yazmada güçlükler yaşama	Evet	750	50.0
	Hayır	750	50.0
Yabancı bir dil öğrenmede problem yaşama	Evet	546	36.4
	Hayır	954	63.6
Matematiksel işlemleri yapmada sıkıntı yaşama	Evet	632	42.1
	Hayır	867	57.9
Hiperaktivite (aşırı hareketlilik)	Evet	400	26.7
	Hayır	1100	73.3
Harfleri ya da onlara ait sesleri yeterince öğrenememe	Evet	1100	73.3
	Hayır	400	26.7

*Birden çok şık işaretlenmiştir.

Araştırmamızda öğrencilerin %17,5'inin örgün eğitim sürecinde, %14,2'sinin internette, %7,4'ünün televizyon ve radyodan disleksi ile ilgili bilgi aldığı belirlenmiştir. Soriano-Ferrer ve arkadaşlarının 2016 yılında öğretmenlerle yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin %40,6'sının kitaplardan, %31,3'ünün radyo ve televizyondan, %17,6'sının özel Balcı (2019)' da yaptığı çalışmada öğretmenlerin, % 6'sının hafıza problemi olarak, % 5'nin ise konuşmada yaşanan zorluk olarak disleksi tanımladığını ifade etmiştir.

dergilerden, %10,5'inin özel kurs ve konuşmalardan disleksi hakkında bilgi sahibi olduğu saptanmıştır.¹³ Çalışmamızda öğrencilerin %7,5'inin 'disleksi' tanımlı bir akrabasının olduğu belirlenmiştir. Uluçınar-Sağır ve Bozgun'un (2018) öğretmenlerle yaptığı çalışmada öğretmenlerin %9,2 'sinin öğrenme güçlüğü çeken bir akrabasının olduğu saptanmıştır.¹⁴

Öğrencilerin %78,0'ı disleksinin önlenebileceğini, % 80,8'i disleksinin bir tedavisi olduğunu ve disleksinin tedavisi olduğunu düşünenlerin %64,9'u 'psikoterapi' ile tedavi edilebileceğini belirtmişlerdir.

Balcı (2019)'da yaptığı çalışmada öğretmenlerin % 25'inin disleksi öğrencinin öğrenememesi ve akademik olarak geride kalması durumu olarak tanımladığını belirtmiştir.¹² Araştırma bulgularına bakıldığında öğrencilerin %59,3'ü çocukta algısal bozukluk olmasını, %52,9'u zihinsel gerilik olmasını, %51,5'i gelişimsel sapma olmasını disleksi nedeni olarak belirttiği tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin disleksi algısal bozukluk olarak gördüklerini düşündürebilir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%73,8) 'konuşmayı öğrenmede gecikme' durumunu disleksi belirtisi olarak tanımlarken, %60,5'i 'sözlü ve yazılı dili organize edememe', %55'i 'akıcı okumada sorun yaşama', %53,6'sı 'uzun okuma metinlerini takip etme ve anlamada sorun yaşama', % 26,7'si 'hiperaktivite', %73,3'ü 'harfleri ya da onlara ait sesleri yeterince öğrenememe' durumlarını disleksi belirtisi olarak tanımlamıştır.

Öğrencilerin %50,9'u 'numaraları ezberlemede sorun yaşama', %63,6'sı 'yabancı bir dil öğrenmede problem yaşama', %57,9'u 'matematiksel işlemleri yapmada sorun yaşama' durumunu disleksi belirtisi olarak tanımlamamıştır.

Ayrıca Balcı çalışmasında öğretmenlerin % 4'ünün de disleksi ile ilgili hiçbir şey bilmediğini saptamıştır.¹²

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma kapsamında üniversite öğrencilerinin disleksi ile ilgili bilgi düzeylerinin saptanması hedeflenmiştir. Araştırmamız sonucunda öğrencilerin çoğunluğunun disleksi kavramını duymadıkları ve disleksi ile ilgili herhangi bir kitap okumadıkları belirlenmiştir.

Dünyada yaygınlığı gün geçtikçe artan disleksinin araştırılması ve tedavisi oldukça zaman almaktadır. Araştırılması ve tedavisi için oldukça zaman harcanan disleksi de erken tanı çok önemlidir. Bu yönden ele alındığında geleceğin anneleri ve babaları olan üniversite öğrencilerinin disleksi konusunda farkındalık kazanmaları önem arz etmektedir. Disleksi tam olarak anlaşılmadığından ya da önemsenmediğinden dolayı tedavide gecikmeler yaşanmakta ve bireylerin hayatları oldukça kötü yönde etkilenmektedir. Disleksi konusunda üniversitelerde eğitim verilmesi, disleksi araştırmalarının geniş örneklerde

yapılması ve sonuçlar doğrultusunda disleksi konusunda stratejik planlamalar yapılması önerilmektedir. Ayrıca disleksi ile ilgili problem yaşayan öğrencilerin erken tanılanmaları oldukça önemlidir ve tanılanan bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda bireysel etkinlikler ve programlar planlanmalı ve uygulanmalıdır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

Üniversite öğrencilerinin disleksi hastalığı hakkındaki bilgi düzeyleri belirlenmiştir. Geleceğin anneleri ve baba adayları olan üniversite öğrencilerinin disleksi konusunda bilgi düzeylerinin önemli olduğu ve disleksi konusunda eğitime ve bilgilendirmelere ihtiyaç olduğu saptanmıştır. Gelecekte yapılacak çalışmalara kaynak olması ve katkı sağlaması açısından önemlidir.

KAYNAKLAR

1. Munawaroh, M, Yogakarta, U.P, Anggrayni, N.T. and Yogakarta, U. P. (2015). "Mengenali Tanda-Tanda Disleksia Pada Anak Usia Dini, Proseding Seminar Nasional PGSD UPY dengan Tema Strategi Mengatasi Kesulitan Belajarketika Murid AndaSseorang." Disleksia, 167-171.
2. Cope, N, Harold, D, Hill, G, Moskva, V, Stevenson, J, Holmans, P, Owen, M.J., O'Donovan, M. and Willams, J. (2005). "Strongevidence That KIAA0319 On Chromosome 6p Is A Susceptibility Gene For Developmental Dyslexia".i The Amerikan Journal of Human Genetics, 76, 581-591.
3. Köroğlu, E. (2014). Amerikan Psikiyatri Birliği. Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı, Beşinci Baskı (DSM-5), Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı [Diagnostic and statistical manual of mental disorders]. Hekimler Yayın Birliği: Ankara.
4. Salman, U, Özdemir, S, Salman, A. B. ve Özdemir, F. (2016). "Özel Öğrenme Güçlüğü; Disleksi". İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Dergisi, 2(2), 170-176, doi:10.5606/fng.btd.2016.031
5. Erman, Ö. (2002). "Disleksi". Çoluk Çocuk Dergisi, 17, 810.
6. Maughan, B. ve Yule, W. (1994). Reading And Other Learning Disabilities In: Editör M. Rutter, E. Taylor, L. Hersov. Child and Adolescent Psychiatry Modern Approaches, 647-665.
7. Sarıpınar, E.G. (2006). "Özgül öğrenme güçlüğü: Okuma Güçlüğünde Akademik Beceri ve Duyusal-Motor İşlevleri Değerlendirme Testlerinin Kullanılabilirliği. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
8. Bonifacci, P, Montuschi, M, Lamı, L. and Snowling, M. J. (2014). "Parents of Children With Dyslexia: Cognitive, Emotional And Behavioural Profile". Dyslexia, 20, 175-190.
9. Acar, S. (2018). "Gelişimsel Disleksi ve Endofenotipik Yaklaşım: Nörogenetik, Nörobiyolojik ve Nörobilişsel Temeller". Dil Konuşma ve Yutma Araştırmaları Dergisi, 1(2), 62-91.
10. Yangın, S, Yangın, N, Önder, V. ve Şavlıg, A. (2016). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının ve Öğretim Elemanlarının Çeşitli Öğrenme Güçlüklerine Yönelik Farkındalıkları". Education Sciences, 11(5), 243-266.
11. "Okul Çağı Çocuklarının Kabusu: Disleksi." (2021). Erişim adresi: <https://www.sencard.com.tr/sen-programi/ailen/cocugu>

- nuz-ve-siz/okul-cagi-cocuklarinin-kabusu-disleksi (Erişim Tarihi:10.01.2021).
12. Balcı, E. (2019). "Disleksi Hakkında Öğretmen Görüşleri Ve Karşılaştıkları Sorunlar". Ege Eğitim Dergisi, 20(1), 162-179.
13. Soriano-Ferrer, M, Echeagaray-Bengoa, J.Y. and Joshi, R.M. (2016). "Knowledge and Beliefs About Development Aldyslexia in Pre-Service and in-Service Spanish-Speaking Teachers". Annals of Dyslexia, 66(1), 91-110. doi: 10.1007/s11881-015-0111-1.
14. Uluçınar-Sağır, Ş. ve Bozgun, K. (2018). "Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilere Yönelik Yeterliliklerinin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi". SETSCI Conference Indexing System, 3, 1116-1119.